

RAPORT Z KONTROLI INSPEKCJI HANDLOWEJ

BEZPIECZEŃSTWO
CHEMICZNE ZABAWEK
FTALANY

U·K·K
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Termin:

lipiec- październik 2021 r.

Kontrolujący w ramach planu:

16 wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej.

Cel kontroli:

ocena, czy zabawki oferowane na rynku polskim spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 października 2016 r. w sprawie wymagań dla zabawek¹ i są bezpieczne dla dzieci, w tym poprzez badania laboratoryjne właściwości chemicznych, przeprowadzone w laboratorium UOKiK.

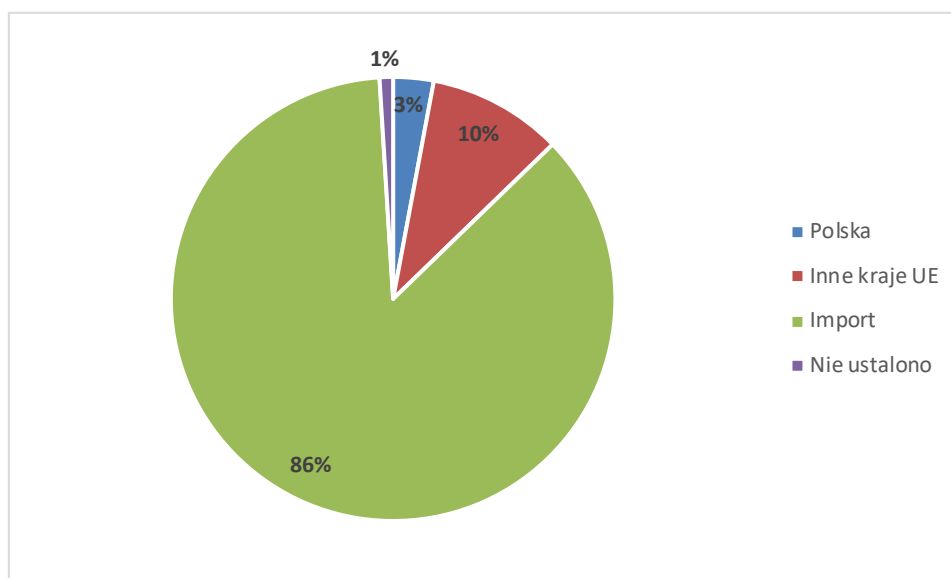
Wyniki kontroli

Tabela 1 - Udział zabawek niezgodnych w podziale na podmioty gospodarcze, które kontrolowano

Rodzaj podmiotu kontrolowanego	Liczba skontrolowanych podmiotów danego rodzaju	Liczba skontrolowanych zabawek	Liczba zakwestionowanych zabawek	Procentowy udział zakwestionowanych zabawek
Producent	2	3	0	0%
Importer	3	6	1	16,7%
Dystrybutor – Sprzedawca hurtowy	15	23	8	34,8%
Dystrybutor – sklep detaliczny	42	57	25	43,9%
Dystrybutor – sklep wielkopowierzchniowy	10	13	2	15,4%
Razem:	72	102	36	35%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Wykres 1. Pochodzenie skontrolowanych zabawek

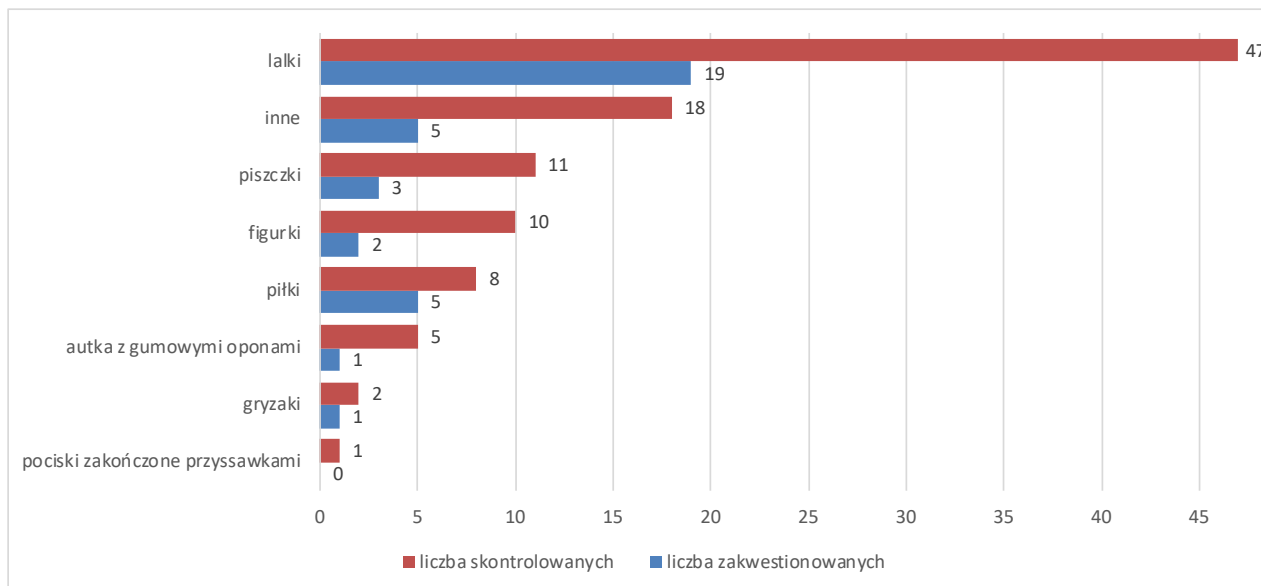

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Najwięcej objętych kontrolą zabawek (86) pochodziło z Chin. Zakwestionowano 30 z nich (29% ogółu skontrolowanych). Wśród zabawek pochodzących z krajów UE pod względem formalnym zakwestionowano po 2 zabawki z Niemiec i Holandii oraz jedną z Hiszpanii. Żadna zabawka wyprodukowana w Polsce nie została zakwestionowana.

Wykres 2. Liczba zabawek skontrolowanych i zakwestionowanych w poszczególnych kategoriach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Łącznie skontrolowano 102 modele zabawek, kwestionując 36 z nich (w ramach kategorii wskazanych na wykresie 2), co stanowi 35 % ogółu skontrolowanych zabawek. Największą grupę zabawek, zarówno skontrolowanych, jak i zakwestionowanych stanowią lalki (ponad 50 % zakwestionowanych).

Stwierdzone niezgodności formalne polegały na:

- braku danych podmiotów odpowiedzialnych (producenta i importera) za wprowadzenie zabawki do obrotu (21 przypadków - piłki, lalki i piszczki), co oznacza, że podmiot odpowiedzialny za

zabawkę nie ujawnił danych, utrudniając działania organom kontroli lub dochodzenie praw konsumentowi;

- nieprawidłowo sporządzonej deklaracji zgodności (10 przypadków - lalki, figurki, gryzak, piłki, piszczyk oraz zestaw do zabawy w lekarza), co oznacza, że producent nie dołożył odpowiedniej staranności oceniając czy zabawka spełnia obowiązujące wymagania;
- niewskazaniu ryzyka związanego z użytkowaniem zabawki lub jego niezasadnym umieszczeniu (8 przypadków - lalki, piszczyki, figurki, zestaw do zabawy w lekarza oraz zabawka antystresowa), co oznacza, że konsument nie znając ryzyka jednocześnie nie jest w stanie mu zapobiec;
- braku wymaganych ostrzeżeń lub niezasadnym ich umieszczeniu² (6 przypadków - piłki, lalki, samochodzik, figurki oraz zabawka antystresowa), co oznacza, że nabywca nie jest odpowiednio poinformowany o sposobie użytkowania zabawki i może zrobić to w nieodpowiedni sposób;
- nieprawidłowym oznakowaniu CE (2 przypadki - piłki), co oznacza, że deklaracja w zakresie przeprowadzenia oceny zgodności, potwierdzającej zgodność zabawki z wymaganiami, budzi wątpliwości;
- braku instrukcji lub wymaganych ostrzeżeń w języku polskim (2 przypadki - zestaw lekarski oraz piłka), co oznacza, że użytkownik lub opiekun dziecka może użyć zabawki niezgodnie z przeznaczeniem przewidzianym przez producenta albo niewłaściwie ją konserwować;
- braku informacji umożliwiającej identyfikację zabawki (1 przypadek - piłka), co oznacza, że w przypadku reklamacji nie będzie możliwa dokładna identyfikacja zabawki, a jednocześnie utrudni to działania organowi kontroli.

---

² Przykładowo ostrzeżenie: „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy”.

Badania laboratoryjne

W Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej UOKiK w Łodzi przeprowadzono łącznie 100 badań laboratoryjnych zabawek pod kątem występowania ftalanów³, stwierdzając przekroczenie dopuszczalnego stężenia tych substancji w 19 zabawkach. Największe stężenia wykryto w przypadku następujących ftalanów: ftalan diizobutyli (DIBP) w ilości (27,5±4,5) % w piłce, ftalan bis(2-etyloheksyl) (DEHP) w ilości 36,9 % w głowie lalki oraz ftalan dibutyli (DBP) w ilości (16,2±2,7) % w piłce. Podobnie jak w przypadku niezgodności formalnych, najczęściej niedopuszczalne stężenie ftalanów stwierdzano w lalkach (74 % ogółu zakwestionowanych podczas badań).

---

³ Dopuszczalne stężenie ftalanów w zabawkach to 0,1% w stosunku do masy materiału z dodatkiem plastyfikatorów.

Działania Inspekcji Handlowej

Inspektorzy IH w 11 przypadkach stwierdzenia niezgodności formalnych (np. brak wymaganych ostrzeżeń, brak informacji identyfikujących producenta oraz importera) wystąpili do przedsiębiorców, odpowiedzialnych za wprowadzenie zabawki do obrotu, z wnioskiem o podjęcie działań naprawczych⁴. Do momentu sporządzenia informacji 7 z nich usunęło niezgodności formalne. W jednym przypadku, ze względu na niepodjęcie przez podmiot działań naprawczych, skierowano do Prezesa UOKiK wnioski o wszczęcie postępowania administracyjnego. Wydano 4 decyzje zakazujące udostępniania zabawek⁵, wszystkie dotyczyły lalek. Łącznie inspektorzy IH skierowali do Prezesa UOKiK 14 wniosków o wszczęcie postępowań administracyjnych⁶. 4 postępowania zostały wszczęte, w przypadku pozostałych, akta są analizowane.

---

⁴ art. 75 ust. 3 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2021 r. poz. 514, 925, dalej: uosozinr)

⁵ Na podstawie art. 75 ust. 1 uosozinr, organ może zakazać udostępniania wyrobu, który stwarza poważne zagrożenie na 3 miesiące. Prezes UOKiK może przedłużyć okres obowiązywania zakazu do czasu zakończenia postępowania (art. 78 uosozinr).

⁶ art. 75 ust. 3 lub ust. 4 pkt 1) uosozinr

Ogólne wnioski z kontroli

W przypadku niezgodności formalnych najczęściej kwestionowano brak danych identyfikujących producenta oraz prawidłowość sporządzenia deklaracji zgodności. Stanowi to 65 % wszystkich niezgodności formalnych. W niektórych zabawkach stwierdzono więcej niż jedną niezgodność formalną, np. w przypadku piłki, gdzie kwestionowano oznakowanie CE, deklarację zgodności oraz brak danych producenta.

Odsetek zabawek, w których stwierdzono przekroczenie zawartości ftalanów wyniósł 19 % zabawek przebadanych laboratoryjnie. W latach poprzednich było to odpowiednio: 28 % - w IV kwartale 2019 r., 23 % - w 2020 r. oraz 20 % w pierwszej połowie 2021 r. Widać zatem, że działania UOKiK i IH w tym obszarze przynoszą zamierzone skutki, gdyż odsetek zabawek z ftalanami z roku na rok spada. Największy odsetek zabawek, w których stwierdzane jest przekroczenie stężenia ftalanów, stanowią lalki wykonane z PCW (miękkie elementy, np. głowa czy kończyny) oraz piłki.

W I połowie 2021 r. poza planową kontrolą bezpieczeństwa chemicznego zabawek na rynku, został przeprowadzony także projekt kontroli bezpieczeństwa zabawek realizowany we współpracy z Krajową Administracją Skarbową. Celem projektu było zatrzymanie importu zabawek zawierających ftalany już na granicy. W ramach projektu stwierdzono, że aż 36 % przebadanych zabawek zawierało niedozwolone substancje⁷. Wyższy odsetek niezgodności wykrytych na granicy może wynikać z faktu, że polscy importerzy sprowadzają zabawki, które następnie są udostępniane bezpośrednio na rynkach innych państw członkowskich. Można więc stwierdzić, że działania IH i KAS przyczyniły się do ochrony bezpieczeństwa nie tylko polskich konsumentów.

Zarówno przedsiębiorcy, jak i konsumenci, mogą sprawdzić czy wyrób, który posiadają, spełnia wymagania i nie stanowi zagrożenia, przeglądając dostępne

---

⁷ https://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=17519

publicznie unijne systemy, w których gromadzone są dane na temat wyrobów niezgodnych wykrytych przez organy nadzoru rynku na terenie Unii Europejskiej:

- Safety Gate - RAPEX (<https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/webReport>) oraz
- ICSMS (<https://webgate.ec.europa.eu/icsms/public/productSearch.jsp?locale=pl>).

